

t.-c. szerint a közigazgatási tisztviselők (tehát állami és megyei tisztviselők is) a gyakorlati külső szolgálatba (község, járás) beosztásukhoz nem jelentenek különleges javítást az a rendelet már csak azért sem, mert kezelés-technikai elrendezése csak újítás, de legnagyobb részben nem egyszerűsítés. Végül nem szolgálhatja általános vonatkozásban a közigazgatás jóságát, mert a megyei és járási, de különösen a községi közigazgatásra „racionálisan” nem alkalmazható.

Részletes bírálatába nem bocsátkozhatom, csupán egy-két olyan rendelkezését ismertetem, amelyeknek gyakorlati megvalósítása ezidőszakra lehetetlen, vagy pedig azt a való élet nem veheti be.

Azt mondja a rendelet, hogy a főnökök kötelessége az alárendelték önállóságát és felelősségérzetét fejleszteni. (3. §.) De hogyan fejlesztheti, mikor a centralizálást szolgáló újkeletű jogszabályaink éppen ezt teszik lehetetlenné. Előadók feleket nem fogadhatnak (7. §.) — az önállóságra nevelés dicsőségére — és így a felek a főnököt zaklatják, aki a szolgálattal az előadót kéretlenül magához tájékoztató céljából, ami nem nevezhető egyszerűsítésnek.

A postabontás mehanikus elrendezése (13. §.) egyenesen munkaszaporítás. Az iktatás elrendezése (15—30. §.) az 1901. évi XX. t.-c. szerinti ügyviteli szabályzatokhoz jobb, mert határozott és áttekinthetőbb.

Az ügyek érdemleges elintézését — néhány kivételtől eltekintve — inkább papírformai igazgatásnak nevezhetjük és valóban kevés reményt nyújt a lényegi igazgatás egyszerűsítésére és gyorsítására. Mert az például igazán nem egyszerűsítés, hogy az előadó és az iktató vagy kezelő közös együttműködése folytán a kiadvány „bal felső oldalán” négy adatot és „a jobb felső oldalán” hét adatot kell bevezetőül jelezni, míg eddig beértük három — négy adat feljegyzésével és jó volt.

Nagy hibája még a rendeletnek az is, hogy a tanult és közigazgatási intézkedésre hivatott munkások (előadók) idejét alárendelt kezelési dolgokkal foglalja

le, a mi nem szolgálja a rendeletben is többször hangoztatott takarékosági elvet. A kiadványoknak (fogalmazás) 24 órán belüli való leírása (48. §.) általánosságban nemcsak kivihetetlen, hanem több munkaeset alkalmazását kívánja. A hivatalfőnökök ellenőrző és irányító kötelességének körülírása sem jelent gyakorlati újítást.

Hogy az önkormányzati (megyei, városi és községi) testületek közigazgatását miként lehet ezzel az ügyrenddel összehangba hozni (61. §.), az idő meg fogja mutatni, mert valamivel összhangot csak az tud teremteni, amiben magában is összhang van.

Szóval, ha komoly összhangot jelentő közigazgatási egyszerűsítést és gyorsaságot akarunk, akkor egész munkát kellene csinálni:

1. a visszasságot vagy nehézkességet jelentő adatok összegyűjtésével és feldolgozásával;

2. a centralizáló törekvéseket szolgáló jogszabályok átdolgozásával (hatásköri decentralizáció);

3. személyzeti átcsoportosítással (személyi decentralizáció);

4. a hivatali érintkezés közvetlenségének szabályozásával;

5. a tisztviselők fizetési és szolgálati pragmatikájának megalkotásával.

A közigazgatási ügyvitel többi része már csak alárendelt jelentőségű és csupán technikai (kezelési) elrendezés, melyet igen egyszerűen el lehet érni.

A kereskedelmi és iparkamara egyhanguan állástfoglalt a Cook letelepedése mellett

Pénteken délután tartotta a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ez évben utolsó teljes ülését. Eppen ezért számosan jelentek meg azon a gazdasági élet kitűnősegei közül. Nagy feltűnést keltett a teljes ülésen Madarassy-Beck Gyula báró napirend előtti felszólalása a Thos. Cook & Son. cég Budapestben való letelepedésének ügyében. Felszólalásában rámutatott arra, hogy itt nem csupán egy cégnek a magánérdekeit, vagy pedig egyetlen iparágat az érdekelni van szó, hanem egy olyan kérdésről, amely az egész magyar gazdasági életet egyetemlegesen érdekli. Hangsúlyozta, hogy a külföldi államok kereskedelmi mérlegeiknek passzivitását az idegenforgalomból származó bevételekkel szokták kiegyensúlyozni. Így jár el Olaszország és Svájc, de így jár el a szomszédos Ausztria is, amely 1927-ben, a salzburgi kamara megállapítása szerint, 180 millió schillinget vett be az idegenforgalomból. Az idegenforgalom e nagy anyagi eredményei csak ott lehetségesek, ahol az idegenforgalmat lebonyolító szervezeteknek szabad működési és cselekvési terük van. Ezek között az irodák között a vezető márkát a Thos. Cook & Son. cég. Ez az angol vállalat egy külön világhatalom, amelynek öt világrészben vannak birodalmi. Ahol a Cook-sapka megjelenik, oda megindul az idegenforgalom és annak nyomán az aranyáradat. Most úgy halljuk, hogy ez a vállalat Magyarországon is

meg akar telepedni és ehhez a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara támogatását és segítségét kéri. Érthetetlen ez. Értesülései szerint a Cook magyarországi megtelepedése elé akadályokat egy szerződés gördít, amelyet Herrmann kereskedelmi miniszter a múlt évben 25 évre kötött le és amelynek értelmében a MÁV-jegyeket árusítani Magyarországon az IBUSZ-on kívül más vállalatnak, különleges és terhes feltételek kikötése nélkül, nem lehet.

Kinek érdeke a Cook távoltartása?

Érthetetlen e szerződés meghosszabbításának a lehetősége is. Hiszen mindenki tudja, hogy az IBUSZ minden igyekezete dacára sem lehet alkalmas arra, hogy az idegenforgalom lebonyolítása terén reáharulni feladatokat megjelölhessen. Az lehet, hogy a Cook-cég az IBUSZ-szal ugynevezett „levelező viszonyt” létesített, amelynek értékét a gyakorlati emberek jól ismerik. Ez oly tessék-lássék megoldás, amelynek a Cook-cég mindennemű érdekei ki vannak zárva és amelynek fogva valószínűleg nem érdeke neki az, hogy „a kisujját is megmozgassa a magyar idegenforgalom fejlesztéséért”.

Ezután azt vizsgálja, hogy kinek az érdeke lehetett az, hogy az IBUSZ közérdekűnek egyáltalán nem nevezhető monopóliumát újabb 25 évre meghosszabbítsák. Megállapítja, hogy az IBUSZ részvényeinek 80 százaléka a magyar állam kezében van, így tehát nem valószínű az, hogy a magyar állam sürgette volna Herrmannnál az idegenforgalomra nézve rendkívül káros szerződés újabb negyedszázadra való prolongálását. A részvényeknek 20 százaléka magánosok kezében van. Ezek aligha lehetnek elég erősek ahhoz, hogy a monopólistikus szerződést kiforszírozzák. Fől kell tehát tenni, — mondotta Madarassy-Beck Gyula báró — hogy nem az IBUSZ részvényesei, hanem igenis maga az IBUSZ vezetősége mozgott meg minden eszközt arra, hogy ezt a káros szerződést fölöslegesen és minden ok nélkül létrehozta. Közvetlen módon, hogy ma a protekcionizmus szomorú korszakát éljük. Ez az a korszak, amelyben a rokonság, sógorság, komaság, vadászpajtáság döntőszerepet játszik. Ezekkel a tényekkel szemben mindaddig, amíg annak következményei a közérdeket nem sértik, a türes álláspontjára kell kényszerből helyezkednünk, de harcosan kell sikraszállni az ilyen rendszer ellen azonnal, amint az a közre nézve súlyos veszedelemet jelent.

Elég erős lesz-e a kereskedelmi miniszter?

A jelen esetben is erről van szó. Utal Budapest kereskedelmi miniszternek a Budapesti Főrdővárosi közgyűlésen a minap elhangzott beszédére, amelyben a miniszter bejelentette, hogy a magyar idegenforgalomnak nem kell félnie a világtutatózástól. Ez a kijelentés nagyvonalú megnyugtató lenne, ha nem kelene attól félni, hogy az előreláthatólag felmerülő különböző akadályok között elég erős lesz-e a miniszter a döntésre.

Szükségességnek tartja ezért — mondta végül Madarassy-Beck báró — hogy a kereskedelmi és iparkamara az abban kifejezésre jutó magyar ipar és kereskedelem összességére messzemenőleg álljon a miniszter mögé és támogassa őt minden eszközzel abban a törekvésben, hogy ez a közhasznu

Viszkelegység

börkötésnél Boróka kenőcs, szappan

nagy angol világcég a magyar gazdasági élet egyetemének érdeke szempontjából oly feltételek mellett telepedhessen le Magyarországon, amely feltételek méltók egy kultúrálom kormányához.

Az IBUSZ-nak is érdeke a letelepedés

Madarassy-Beck Gyula báró állandóan élénk helyesléssel kísért felszólalása után Gundel Károly szökött még hozzá a kérdéshez. Hangoztatta, hogy nemcsak a magyar gazdasági élet egyetemének, hanem még magának az IBUSZ-nak is feltétlen érdeke, hogy a Cook-cég Magyarországon megtelepedhessen, mert a felfokozott idegenforgalom előnyeit minden bizonnyal elsősorban ez a vállalat is élvezni fogja. Nyomatékosan utal azonban arra, hogy a Cook-cég magyarországi megtelepedését különös feltételek szabásával megnehezíteni nem szabad. Türetlenül állapotnak tartja azt, hogy egy ilyen világcég előszobázzon és különféle helyekre pártfogásért forduljon, valamint azt, hogy különleges, igen jelentős áldozatokat és különleges teljesítményeket kérjenek tőle akkor, amikor ezt a vállalatnál sehol a világon nem teszi, hanem örömmel fogadják. Véleménye szerint éppen ellenkezőleg arra kell törekedni, hogy ez a vállalat mindazt megkapja, amire szüksége van, hogy szabadon és nyugodtan dolgozhassék az ország idegenforgalmának fejlesztése érdekében.

Ezután Lajta Rezső kamarai tag szólalt fel és utalt arra, hogy nemcsak a Cook, hanem a többi idegenforgalmi irodák előtt is meg kell nyitni az országot.

Külön értekezletet hív össze a kamara

Majd Belatiny elnök válaszolt és bejelentette, hogy a kereskedelmi és iparkamara, mint minden kérdésben, úgy ebben a kérdésben is, kizárólag a közérdek álláspontján van. Ez vezette a kamarát akkor is, amikor a Székács Antal kamara-elnök felszólalásában érdeklődött a kérdésre már kitért. Ez vezette akkor is, amikor a kereskedelmi miniszternél a Cook-cég megkeresése után azonnal interveniált és ugyanezen vezeti akkor is, amikor az ünnepek utánra a kérdésben érdeklődött összes tényezőket a kamarába értekezletre összehívta. Hangsúlyozta, hogy a kérdésben a Cook-céget nem annyira az anyagiak, mint inkább a presztizskérdés látszik vezetni. Igazságtalannak tartaná tehát, hogy presztizsokból ennek a nagy angol vállalatnak a letelepedési jogot anyagi áldozatok árán kelljen megszereznie. Élénk taps és helyeslés közben jelenti be az elnök, hogy a kamara minden igyekezetével azon lesz, hogy e közérdekű kérelem teljesítése mindennemű akadályt elhárítson.

A ceglédi »Titán-ügy«

A következő levelet kaptuk:

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Sziveskedjék becses lapjában panaszomnak helyt adni, talán lesz valami haszna. Az egyik ceglédi újságban legutóbb megjelent a rendőrkapitányság 8780/1929. számú felhívása, melyben az itteni rendőrkapitányság felszólítja a kerékpártulajdonosokat, hogy az új közlekedési rendelet értelmében a kerékpárokat lássák el bizonyos számtáblával. Ez még nem volna baj, a baj az, hogy a felhívásban maga a rendőrkapitányság megnevezi egy ceglédi kereskedőt (a Herczeg—Zsámberger-üzletet), egyenesen oda utasítja a közönséget, ahol ezeket a táblákat be lehet szerezni.

Nem tudom, hogyan gondolja ezt a rendőrkapitányság, azt hiszi talán, hogy nincs több ilyen üzlet itt, vagy talán a belügyminiszter titáni példája ihlette meg itt is a hatóságokat? Hiszen van itt más kereskedő is elgondoló, aki ilyen táblát hajlandó volna forgalombahozni.

Ez a hatóságilag ajánlott kereskedő a 10 cm hosszú és 5 cm széles táblácskát 1.50 pengőért akarja adni, illetve már árusítja, ami semmiesetre sem tekinthető valami túlzottan atyai gondoskodásnak. Nagyon szeretnénk tudni, mit szól ehhez az új rendőrségi gyakorlathoz a belügyminiszter ur és hajlandó-e végre a kis és nagy Titán-ügyeknek végetvetni?

Tisztelettel: egy ceglédi kerékpáros tisztviselő,

RÁCZ
női trotteur-harisnyája
elegáns,
tartós,
olcsó.
Kecskeméti-utca 6. szám

a dal zeng. Ahol kedély és vidámság deríti az arcokat.

Maróka ur titokban integetni kezdett a társaságnak, míg Cziróka lelkesen beszélt és látszólag valakit keresett, akinek vállára borulhatott volna.

— Befelejtetted szavaidat? — kérdezte Maróka ur sötéten és felemelkedett az asztaltól. Ekkor látszott meg voltaképpen alakjában. Leginkább medvéhez hasonlított előrebukó fejével, vállai közé nőtt nyakával, ritkás fekete szakállával, mélyen ülő, mindig gunyorosan figyelmező szemével. A középtermétűnél talán egy hüvelyknyivel alacsonyabb volt, de megjelenésében volt mégis valamely féltelmes, mintha mindig hajlandó lett volna valamely birkózársra. Azt lehetett volna hinni, hogy Maróka ur valamely belső szenvedély folytán soha sem tud jókedvre, sőt nyugodalomra se szert tenni. Valami vagy valaki kergeti belülről, mint valami ősi átok, amely még alvás közben sem hagyja megpihenni. Tenyerével elfödte pohára száját, ami világosan jelentette, hogy nem pohárköszöntő kedvéért állott fel.

— Majd én megmondom mindjárt, hogy milyenek vagytok ti felvidékiek! — kezdte, mintha valamely buzogányt emelne ütésre. — Voltaképpen valamennyien asszonyok vagytok.

A kuglizóban már sok mindenféle eszmét felvetettek az urak (amely eszmék igazságáról vagy hazugságáról lehet vitatkozni), ám Maróka kijelentésére még se voltak elkészülve. De Maróka már kimondta a szót, meghátrálni nem lehetett.

— Sajnálom, ha bárkit is megbántanék, akinek valamely atyafisága van a Felvidékkal. Leginkább sajnálnám Cziróka barátomat, ha félreértette volna szavaimat. De ha agyonütnek is, nem

vonok vissza egy jótányit se abból, amit mondtam. Asszonyok vagytok, ti felvidékiek. Csupa regényeskedés, dalogatás, ábrándozás a ti életetek. Mesékkel mulattatjátok magatokat, amely meséknek semmi alapjuk sincs, csak arra jók, hogy amugy is kába fantáziákat darabidőre megbabonázza. Szerelmesek vagytok kőfalakba, düllékeny ócska épületekbe, kopogós utcákba, tornyokba, amelyekben már bagoly se lakik; szerelmesek vagytok nagyhangú mesemondásokba, amelyeket csak asszonyok találhattak ki, mert bennük csupa olyanforma férfi szerepel, amilyen férfival az asszonyok szoktak álmodni. Szerelmesek vagytok dalokba, érzeménnyekbe, ünnepnapokba, zenékbe, ostoba hagyományaitokba. Szerelmesek vagytok a hegyetekbe, a völgyetekbe, az erdőitökbe. Elég nektek egy takácsgép zörgését vagy egy furmányos szekér kalimpálását hallani, hogy megszerelmesedjete. Szerelmesek vagytok a szerelemben, mert asszonyok vagytok — fejezte be Maróka ur szavait, amelyeket nem mindenki értett meg a társaságban, de mégis gunyorosan határozott mindenki a kuglizóban, mert ott a foghagymás-piritósok társaságában illet a szerelmet megvetni és mint valamely szegényelni való nyavalyát: tiikolgatni.

— Még a ragyátokba is szerelmesek vagytok, mert ezeket a ragyákat valaha megdicsérte valamely rosszgusztus ember — mondta még Maróka, hogy végleg megsemmisítse ellenfelét.

Cziróka azonban nem fogta fel tragikusán a dolgot (legalább is így mutatta), minden egyes himlőhelye kipirosodni látszott és vidáman kiáltott fel:

— Ígyunk tehát egy pohárral a szerelemért! — És jópéldával járván elől, csakhamar egy bányász-dall kezdett énekelni.